

ספר התורה הזעיר שהבריח הרב דסברג לבראג-בלאן והעניק ליוסף יהויכין שקרא בו בחגיגת בר המצווה שלו במחנה.

לקיים את ההבטחה

"מנקודת מבט אובייקטיבית, העולם הוא בלגן גדול..."

"זרעו של רעיון יצירתי אינו דועך בבוץ ובזוהמה.
אפילו שם ינבוט ויפיץ את פריחתו כמו כוכב שזורח באפלה"...

פטר גינז

בשיחה עם אנשי "יד ושם" אמר רמון:

"אני מרגיש שהמסע שלי מגשים את חלומי של פטר במרחק של 58 שנים.

יצירותיו הן עדות לניצחון הרוח:

ניצחוני של נער ברוך כישרונות שהצליח להמריא אל מעבר למציאות הגטו בו היה כלוא.

באמצעות דמיונו וכישרונו."

חנה פרסבורגר (תשע"א)

הפריטים הסמליים שבחר אילן רמון לקחת עמו למסע:

1. **נס הנשיא** - תמונה עם סמל המדינה - רמון: "מסמל את שליחותי בשם מדינת ישראל ואת היותי נציג המדינה בחללי".

2. **דגל חיל-האוויר** - "אני משרת 30 שנה בחיל-האוויר, כטייס וכמפקד. אני מקווה לייצג בכבוד את חייליו וקציניו".

3. **דגלון עם סמל סוכנות החלל הישראלית**.

4. **דגלון עם סמל מוזיאון חיל-האוויר**.

5. **אבן עם סמל אוניברסיטת תל-אביב** - אחד הניסויים של רמון בחלל פותח על-ידי חוקרי האוניברסיטה. נוסף לכך, רמון הוא בוגר האוניברסיטה בהנדסת אלקטרוניקה ומחשבים.

6. **דגלון עם סמל העיר רמת-גן** - רמת-גן היא עיר הולדתו של רמון, והוא התכוון להתגורר בה עם משפחתו לאחר החזרה לארץ.

7. **דגלון עם סמל העיר באר-שבע** - באר-שבע היא העיר שבה גדל רמון בילדותו.

8. **דגלון עם סמל בית-הספר "בליך"** - בתיכון זה אמורים ללמוד ילדי רמון לאחר החזרה לארץ.

9. **ציור "נוף ירח"** של נער יהודי מתקופת השואה.

10. **פריט סודי** - אל הפריט הזה, שהיה סודי עד לשיגור לחלל, **ספר התורה**.

”הייתה זו השעה 2:45 בבוקר סוער, כמה ימים לפני יום-הולדתי השלוש-עשרה. מסביבי נחרו אנשים, ובמיטה שמעליי שמעתי אדם מקנח את אפו.

הייתי נרגש. היה זה יום בר-המצווה שלי.

חשבתי על בר-המצווה שנערך לחברו של אחי באמסטרדם, על האורחים, על המתנות, על הדרשה שנשא בבית-הכנסת הגדול. כמעט בכיתי מהתרגשות, מאכזבה ומכאב – רגליי היו קפואות וחבושות, והיה קר מאוד.

מישהו בא וקרא בשמי בלחש. התלבשתי וניגשתי לשולחן. הרב דסברג עמד שם וחיכה לי עם אנשים רבים מהמחנה, שהטריחו עצמם לקום שעה מוקדם מהרגיל.

היו ארבעה נרות על השולחן, שניים בכל צד, וביניהם ניצב ספר התורה. שמיכות הוטלו על החלונות, כדי שלא ניתן יהיה לראות דבר מבחוץ. התחלנו בתפילותינו.

לפתע נשמעה נקישה על הדלת. קפאנו כולנו, וכמה מהאנשים נעלמו בין שורות המיטות מישהו ניגש לדלת ופתח אותה.

משב של אוויר קר פרץ לתוך החדר הסגור וגרם לרגליי לפעום מכאב. מישהו קרא בשמי. הייתה זו אמי, שהצליחה בדרך כלשהי, תחת מחסה הלילה, לבקר את אבי ואת אחי בבית-החולים של המחנה, ואחר-כך לבוא אליי. אסור היה לאשה להיכנס למחנה הגברים.

היא רצתה להיכנס לצריף, אבל הם פחדו להכניס אותה, כך שהיא נאלצה לנסות ולהקשיב מבחוץ. המשכנו בתפילותינו, ואז ספר התורה נפתח, וקראתי את הדרשה שלי.

הספר שקראתי ממנו היה ספר זעיר שהרב דסברג הביא עמו למחנה.

זכרתי את השיעורים הסודיים שקיבלתי ממנו, ואחרי שקראתי, חשבתי שפתאום אני צריך להרגיש כמו גבר.

כולם חייכו אליי, ושמחתי כל-כך עד שאפילו לא שמעתי את הדרשה הקצרה שנשא הרב.

אחד ממכריי נתן לי פרוסת לחם עם חתיכת נקניקיה, ואחר נתן לי חתיכת שוקולד וחפיסה מיניאטורית של קלפי משחק.

הרב בירך אותי, ומכל הצדדים שמעתי קריאות 'מזל טוב, מזל טוב, אתה גבר עכשיו!'

אז שמענו את המשרוקית של הגרמנים, וסיימנו במהירות את תפילותינו.

יצאתי לאמי, שנשקה לי והעניקה לי חצי מנה שבועית של לחם וזוג כפפות מפלנל שהוברחו מבית המלאכה. ליוויתי אותה עד לשער,

וחזרתי לנקות את הצריף עם יתר הנערים.

הפכתי להיות בר-מצווה”.

מתוך ראיון עם פרופ' יהויכין יוסף.

